

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (osmého senátu)

11. listopadu 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Nařízení (EU) č. 1169/2011 – Poskytování informací o potravinách spotřebitelům – Článek 9 odst. 1 písm. l) – Výživové údaje – Článek 31 odst. 3 druhý pododstavec – Výpočet energetické hodnoty a obsahu živin – Možnost, aby se tyto informace vztahovaly na potravinu po úpravě – Podmínky – Článek 33 odst. 2 druhý pododstavec – Vyjádření údajů na jednu porci nebo na jednotku spotřeby“

Ve věci C-388/20,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo) ze dne 23. července 2020, došlým Soudnímu dvoru dne 14. srpna 2020, v řízení

**Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände –
Verbraucherzentrale Bundesverband eV**

proti

Dr. August Oetker Nahrungsmittel KG,

SOUDNÍ DVŮR (osmý senát),

ve složení J. Passer (zpravodaj), předseda sedmého senátu vykonávající funkci předsedy osmého senátu, F. Biltgen a N. Wahl, soudci,

generální advokát: A. Rantos,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände –
Verbraucherzentrale Bundesverband eV P. Wassermannem, Rechtsanwalt,
- za společnost Dr. August Oetker Nahrungsmittel KG C. Konnertz-Häußler, Rechtsanwältin,
- za Evropskou komisi C. Hödlmayrem a B. Rous Demiri, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: němčina.

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 2. září 2021,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 31 odst. 3 druhého pododstavce a čl. 33 odst. 2 druhého pododstavce nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnic Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004 (Úř. věst. 2011, L 304, s. 18; oprava Úř. věst. 2014, L 331, s. 40).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV (Spolkový svaz spotřebitelských center a sdružení, Německo) (dále jen „BVV“) a společností Dr. August Oetker Nahrungsmittel KG (dále jen „společnost Dr. Oetker“) ohledně návrhu, aby byla této společnosti uložena povinnost uvést výživové označení nacházející se na přední straně obalu müsli do souladu s požadavky nařízení č. 1169/2011.

Právní rámec

- 3 V bodech 35, 37 a 41 odůvodnění nařízení č. 1169/2011 je uvedeno:

„(35) V zájmu porovnatelnosti výrobků v různě velkých baleních je vhodné zachovat požadavek, aby byly povinné údaje o výživové hodnotě i nadále vyjádřeny na 100 g či 100 ml, přičemž lze případně povolit uvádění doplňujících údajů na porci. Jsou-li potraviny baleny po jednotlivých porcích nebo jednotkách spotřeby, mělo by být tedy povoleno uvádět vedle vyjádření na 100 g či 100 ml také výživové hodnoty jedné porce nebo jednotky spotřeby. Komise by měla být v zájmu porovnatelnosti údajů o porcích či jednotkách spotřeby rovněž zmocněna přijmout pravidla pro uvádění výživových hodnot jedné porce nebo jednotky spotřeby u zvláštních skupin potravin.

[...]

(37) Jelikož jedním z cílů tohoto nařízení je poskytnout konečnému spotřebiteli základ, aby mohl učinit informovaný výběr, je v tomto ohledu důležité zajistit, aby konečný spotřebitel snadno porozuměl informacím uvedeným na označení. [...]

[...]

(41) Aby při současné úrovni poznatků v oblasti výživy poskytované informace o výživové hodnotě náležitě působily na průměrného spotřebitele a sloužily účelu zajištění informovanosti, pro který byly zavedeny, měly by být jednoduché a srozumitelné. Uvádění informací o výživové hodnotě potravin zčásti v hlavním zorném poli, obecně označovaném jako přední strana balení, a zčásti na jiné straně balení, například na zadní, by mohlo spotřebitele mást. Výživové údaje by se proto měly nacházet ve stejném zorném poli. Nejdůležitější prvky informací o výživové hodnotě je navíc možné dobrovolně zopakovat

v hlavním zorném poli, aby byly pro spotřebitele při nákupu potravin základní informace o výživové hodnotě snadno viditelné. Ponechání volnosti ve volbě informací, které mohou být opakovány, by mohlo vyústit v matení spotřebitelů. Proto je zapotřebí upřesnit, které informace se mohou opakovat.“

- 4 Článek 9 tohoto nařízení, nadepsaný „Seznam povinných údajů“, v odstavci 1 stanoví:

„V souladu s články 10 až 35 a s výhradou odchylek obsažených v této kapitole se povinně uvádějí tyto údaje:

[...]

l) výživové údaje.“

- 5 Článek 30 uvedeného nařízení, nadepsaný „Obsah“, stanoví:

„1. Povinné výživové údaje obsahují informace:

a) o energetické hodnotě a

b) o množství tuků, nasycených mastných kyselin, sacharidů, cukrů, bílkovin a soli.

[...]

3. Pokud označení balené potravin uvádí povinné výživové údaje podle odstavce 1, mohou se v něm opakovat tyto informace:

a) energetická hodnota nebo

b) energetická hodnota spolu s množstvím tuků, nasycených mastných kyselin, cukrů a soli.

4. Odchylně od čl. 36 odst. 1, uvádějí-li se výživové údaje na označení produktů podle čl. 16 odst. 4, lze tyto údaje omezit na uvedení energetické hodnoty.

5. Aniž je dotčen článek 44 a odchylně od čl. 36 odst. 1, uvádějí-li se výživové údaje na označení produktů podle čl. 44 odst. 1, lze tyto údaje omezit na uvedení:

a) energetické hodnoty nebo

b) energetické hodnoty spolu s množstvím tuků, nasycených mastných kyselin, cukrů a soli.

[...]“

- 6 Článek 31 téhož nařízení, nadepsaný „Výpočet“, v odstavci 3 stanoví:

„Údaje o energetické hodnotě a obsahu živin uvedené v čl. 30 odst. 1 až 5 se vztahují na potravinu ve stavu, v němž je prodávána.

Kde je to vhodné, mohou se tyto informace vztahovat na potravinu po úpravě, pokud jsou připojeny podrobné pokyny pro tuto úpravu a informace se týkají potravin připravené ke spotřebě.“

- 7 Článek 32 nařízení č. 1169/2011, nadepsaný „Vyjádření v jednotkách na 100 g nebo 100 ml“, v odstavci 2 stanoví:

„Údaje o energetické hodnotě a obsahu živin podle čl. 30 odst. 1 až 5 se vyjadřují na 100 g nebo 100 ml.“

- 8 Článek 33 tohoto nařízení, nadepsaný „Vyjádření údajů v přepočtu na jednu porci nebo na jednotku spotřeby“, v odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. Energetickou hodnotu a obsah živin podle čl. 30 odst. 1 až 5 lze vyjádřit na jednu porci nebo jednotku spotřeby, pokud je to snadno srozumitelné pro spotřebitele a pokud je na etiketě vyznačena velikost porce nebo jednotky spotřeby a je na ní uveden počet porcí nebo jednotek obsažených v balení, v těchto případech:

- a) navíc k vyjádření na 100 g nebo 100 ml, jak je uvedeno v čl. 32 odst. 2,
- b) navíc k vyjádření na 100 g nebo 100 ml, jak je uvedeno v čl. 32 odst. 3, pokud jde o obsah vitaminů a minerálních látek,
- c) navíc k vyjádření na 100 g nebo 100 ml, jak je uvedeno v čl. 32 odst. 4, nebo místo něho.

2. Odchylně od čl. 32 odst. 2 je v případech uvedených v čl. 30 odst. 3 písm. b) možné energetickou hodnotu a obsah živin nebo procentní podíl [je v případech uvedených v čl. 30 odst. 3 písm. b) možné obsah živin nebo procentní podíl] referenčních hodnot příjmu uvedené v části B přílohy XIII vyjádřit jen na jednu porci nebo jednotku spotřeby.

Pokud je v souladu s prvním pododstavcem obsah živin vyjádřen jen na jednu porci nebo jednotku spotřeby, vyjádří se energetická hodnota na 100 g či 100 ml a na jednu porci či jednotku spotřeby.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 9 Společnost D^r. Oetker je německý potravinářský podnik, který vyrábí a prodává müsli pod názvem „D^r. Oetker Vitalis Knuspermüsli Schoko+Keks“ (křupavé müsli s čokoládou a sušenkami). Obal tohoto výrobku tvoří kartonová krabice ve tvaru kvádrů.
- 10 Na tomto obalu jsou uvedeny následující výživové údaje:
- na boční straně obalu (úzká strana kartonu) jsou pod nadpisem „Výživové hodnoty“ připojeny údaje o energetické hodnotě a obsahu tuku, nasycených mastných kyselin, sacharidů, cukrů, bílkovin a soli, které se vztahují jednak na 100 g výrobku ve stavu, v němž je prodáván, a jednak na porci 40 g müsli připraveného s 60 ml mléka s obsahem tuku 1,5 %;
 - na pohledové straně obalu (hlavní zorné pole kartonu) jsou zopakovány údaje o energetické hodnotě a obsahu tuků, nasycených mastných kyselin, cukrů a soli, které se vztahují výhradně na porci výrobku po úpravě.
- 11 BVV společnost D^r. Oetker vyzval, aby při reklamě související s výrobkem uvedeným v bodech 9 a 10 tohoto rozsudku dodržovala pravidla týkající se výživových údajů, která jsou stanovena v nařízení č. 1169/2011. Společnost D^r. Oetker totiž podle názoru BVV porušovala

článek 33 tohoto nařízení, ve spojení s jeho články 30 a 32, jelikož na pohledové straně obalu tohoto výrobku nebyla uvedena energetická hodnota na porci výrobku ve stavu, v němž byl prodáván, nýbrž pouze na porci výrobku po úpravě.

- 12 Vzhledem k tomu, že tato výzva zůstala bez odezvy, BVV podal žalobu u Landgericht Bielefeld (zemský soud v Bielefeldu, Německo), který této žalobě rozsudkem ze dne 8. srpna 2018 vyhověl. Společnost D^r. Oetker podala odvolání a Oberlandesgericht Hamm (vrchní zemský soud v Hammu, Německo) rozsudkem ze dne 13. června 2019 rozsudek soudu prvního stupně zrušil a žalobu BVV zamítl.
- 13 BVV podal proti rozsudku Oberlandesgericht Hamm (vrchní zemský soud v Hammu) opravný prostředek „Revision“ k Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr, Německo), který je předkládajícím soudem.
- 14 Výsledek řízení o uvedeném opravném prostředku závisí podle předkládajícího soudu zejména na tom, zda musí být čl. 31 odst. 3 a čl. 33 odst. 2 nařízení č. 1169/2011 vykládány v tom smyslu, že v takovém případě, jako je případ dotčený v původním řízení, zakazují uvádět na pohledové straně obalu k propagačním účelům výživové údaje na jednu porci potraviny po úpravě, aniž je současně uvedena energetická hodnota na 100 g této potraviny ve stavu, v němž je prodávána.
- 15 Za těchto podmínek se Bundesgerichtshof (Spolkový soudní dvůr) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 31 odst. 3 druhý pododstavec nařízení č. 1169/2011 vykládán v tom smyslu, že se toto ustanovení vztahuje pouze na potraviny, u nichž je nezbytná úprava a je předem určen způsob jejich úpravy?

2) V případě záporné odpovědi na první otázku: je slovním spojením „na 100 g“ uvedeným v čl. 33 odst. 2 druhém pododstavci nařízení č. 1169/2011 míněno pouze 100 g výrobku ve stavu, v němž je prodáván, anebo – přinejmenším také – 100 g potraviny po úpravě?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 16 Podstatou první předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 31 odst. 3 druhý pododstavec nařízení č. 1169/2011 vykládán v tom smyslu, že se toto ustanovení vztahuje pouze na potraviny, které k tomu, aby mohly být konzumovány, vyžadují úpravu a u nichž je předem určen způsob úpravy.
- 17 V projednávaném případě lze výrobek dotčený ve věci v původním řízení připravit různými způsoby, a to zejména přidáním mléka, jogurtu, tvarohu, ovocného džusu, ovoce, marmelády nebo medu. Lze jej konzumovat i bez jakékoli úpravy.
- 18 Soudní dvůr má tudíž odpovědět na otázku, zda v případě, kdy existují různé způsoby úpravy potraviny, se výživové údaje, které jsou dobrovolně zopakovány na přední straně obalu této potraviny, mohou vztahovat pouze na některý z těchto způsobů úpravy.

- 19 Podle čl. 31 odst. 3 druhého pododstavce nařízení č. 1169/2011 se informace o výživové hodnotě mohou, „[k]de je to vhodné“, vztahovat na „potravinu po úpravě“, a nikoli na potravinu „ve stavu, v němž je prodávána“, „pokud jsou připojeny podrobné pokyny pro tuto úpravu a informace se týkají potravin připravené ke spotřebě“.
- 20 Toto ustanovení, které za účelem vymezení svého smyslu a dosahu výslovně neodkazuje na právo členských států, musí být vyloženo nejen s přihlédnutím k jeho znění, ale rovněž k jeho kontextu a k cíli sledovanému dotčenou právní úpravou (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. července 2020, AFMB a další, C-610/18, EU:C:2020:565, bod 50).
- 21 Jak uvedl generální advokát v bodech 45, 49 a 50 svého stanoviska, na otázku, zda se čl. 31 odst. 3 druhý pododstavec nařízení č. 1169/2011 vztahuje pouze na potraviny, jejichž způsob úpravy je předem určen, nebo i na potraviny, které mohou být připravovány různými způsoby, zejména s pomocí různých přísad přidaných k těmto potravinám, neposkytují rozhodnou odpověď doslovný ani kontextuální výklad. Kromě toho, že ze znění tohoto ustanovení nelze dovodit žádnou informaci, která by umožňovala na tuto otázku jasně a jednoznačně odpovědět, nařízení č. 1169/2011 neobsahuje ani žádné ustanovení týkající se výpočtu a uvádění výživových údajů, které se musí nacházet na přední straně obalu.
- 22 Odpověď týkající se zejména toho, jaký smysl má slovní spojení „kde je to vhodné“, které je obsaženo v čl. 31 odst. 3 druhém pododstavci nařízení č. 1169/2011, lze tedy nalézt pouze na základě výkladu teleologického.
- 23 Pokud jde o cíl čl. 31 odst. 3 druhého pododstavce nařízení č. 1169/2011, je nutno jej posuzovat jak s ohledem na účel tohoto ustanovení, tak s ohledem na cíle dotčené právní úpravy, mezi něž patří – jak již Soudní dvůr uvedl – cíl spočívající v zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitelů v souvislosti s informacemi o potravinách s přihlédnutím k rozdílům ve vnímání spotřebitelů (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 1. října 2020, Groupe Lactalis, C-485/18, EU:C:2020:763, bod 43 a citovaná judikatura).
- 24 Jak uvedl generální advokát v bodě 52 svého stanoviska, z bodů 35 a 41 odůvodnění nařízení č. 1169/2011 vyplývá, že cílem článku 31 tohoto nařízení je zajistit porovnatelnost potravin a informovat spotřebitele.
- 25 Podle bodu 35 odůvodnění totiž mají ustanovení týkající se výživových údajů na 100 g nebo 100 ml za cíl „[zajistit] porovnatelnost[...] výrobků v různě velkých baleních“. V tomto bodě odůvodnění je rovněž uvedeno, že „doplňující údaje na porci“ jsou přípustné „vedle vyjádření na 100 g nebo 100 ml“ „případně“, „jsou-li potraviny baleny po jednotlivých porcích nebo jednotkách spotřeby“.
- 26 V bodě 41 odůvodnění je pak uvedeno, že aby poskytované informace o výživové hodnotě „náležitě působily na průměrného spotřebitele a sloužily účelu zajištění informovanosti, pro který byly zavedeny, měly by být jednoduché a srozumitelné“. Z tohoto bodu odůvodnění rovněž vyplývá, že „[n]ejdůležitější prvky informací o výživové hodnotě je [...] možné dobrovolně zopakovat v hlavním zorném poli, aby byly pro spotřebitele při nákupu potravin základní informace o výživové hodnotě snadno viditelné“.
- 27 Z těchto skutečností vyplývá, že v případě – o jaký se jedná i v projednávané věci – kdy lze potravinu upravit různými způsoby, platí, že na základě informací o energetické hodnotě potravin a jejím obsahu živin po úpravě dle návrhu výrobce nelze provést porovnání

s odpovídajícími potravinami jiných výrobců, jelikož výpočet energetické hodnoty a obsahu živin ve výrobku, který lze upravit různými způsoby, je již z povahy věci proměnlivý – nutně se totiž liší v závislosti na způsobu úpravy.

- 28 Neporovnatelnost nelze zhojit ani tím, že hodnoty na jednu porci jsou uvedeny na jiném místě obalu spolu s hodnotami na 100 g výrobku ve stavu, v němž je prodáván. Jak Soudní dvůr uvedl v rozsudku ze dne 4. června 2015, Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände (C-195/14, EU:C:2015:361, body 38 až 40), okolnost, že je na obalu dotčeného výrobku uveden seznam složek, sama o sobě nevylučuje, že označení tohoto výrobku a použité způsoby tohoto označení mohou vést kupujícího v omyl. Porovnání výrobků obdobně neumožňují ani izolované informace nacházející se na přední straně obalu a doplňující údaje uvedené na jiném místě obalu společně s odlišnými referenčními množstvími mohou spotřebitele stran srovnatelnosti s jinými výrobky mást ještě více.
- 29 Tento výklad je kromě toho potvrzen i bodem 37 odůvodnění nařízení č. 1169/2011, podle kterého je třeba zajistit, aby konečný spotřebitel snadno porozuměl informacím uvedeným na označení, a poskytnout mu tak základ, aby mohl učinit informovaný výběr.
- 30 Potraviny, které lze upravit různými způsoby, tudíž musí být vyloučeny z působnosti čl. 33 odst. 2 druhého pododstavce nařízení č. 1169/2011.
- 31 Na první otázku je tedy třeba odpovědět tak, že čl. 31 odst. 3 druhý pododstavec nařízení č. 1169/2011 musí být vykládán v tom smyslu, že se toto ustanovení vztahuje pouze na potraviny, u nichž je nezbytná úprava a způsob úpravy je předem určen.

Ke druhé otázce

- 32 S ohledem na odpověď na první otázku není namístě na druhou otázku odpovídat.

K nákladům řízení

- 33 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (osmý senát) rozhodl takto:

Článek 31 odst. 3 druhý pododstavec nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnic Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004 musí být vykládán v tom smyslu, že se toto ustanovení vztahuje pouze na potraviny, u nichž je nezbytná úprava a způsob úpravy je předem určen.

Podpisy.